

A VILLAMOS KISMOTORGYÁR DOLGOZÓINAK LAPJA

III.évfolyam 1.szám.

1959.január 15.

1 Első félév termelési feladatai

1959.évi teljes termelési tervünk f.t. értéke 62.400.000 Ft., amely az 1958.évvel szemben 10,440.000 Ft., azaz 18,8 %-os növekedést jelent.

Az ehhez szükséges munkálétszám az 1958-as 530 fővel szemben 552 fő, mely mindössze 4 %-os emelkedést jelent.

Az egyes tervidőszakok / hónapok, negyedévek / terveit csak 30-40 típusból lehetett összeállítani, szemben az ideálisnak mondható havi 8-10 típusal.

Negyedévenként 3-4 új típust / lábindító, kenőlé-, szivattyú, belga centrifuga motor, különféle betétmotorok, stb./ kell gyártanunk.

A múlt évnél sokkal intenzívebben kihangsúlyozódik az exportra gyártás, különösen a furógépek, asztali ventilátorok és centrifuga motorok területén.

Az I.félév és ezen belül különösen az I. negyedév termelési tervét Ft.értékben, valamint gyártmány összetételben úgy állítottuk össze, hogy az 1958.év II.félében legnagyobb problémává duzzadt ütemes termelési nehézségeken javítani tudjunk.

Az ütemes termelés helyreállítása 1959.I.félévének legfontosabb, de mondhatnánk legérdekesebb feladata, amelynek megoldásához az összes osztályok, műhelyek, fizikai és szellemi dolgozók összefogott közös munkája szükséges.

Az egyes negyedévek, hónapok terveit, alapos megfontoltsággal, logikusan összevont alkatrészgyártás, valamint minél kevesebb típuszám figyelembevételével kell összeállítani és a rendelések visszaigazolásait is eszerint kell eszközölni.

Az összeállított terv alapján minden osztálynak időre kell a gyártás rendelkezésére bocsájtani a szükséges dokumentációt, szerszámot, anyagot stb.

Hogyan néz ki ez konkrétan az I.félévben?

A műszaki és szerkesztési osztály, valamint a szerszámüzem főbb feladatai: az új

gyártmányaink / VOX 14/4, IK33, IK34, IK35, SZK47, lábindító/ gyártásra való előkészítése, továbbá a nagy sorozatu típusaink /K110, 113, UK11, IK12, lábindító/ alkatrész gyártásának felülvizsgálása, különös tekintettel a belépő új megmunkáló gépekre; továbbá gépsorok / zárt ciklusos gyártás felé törekvés/beállítására.

Az anyagbeszerzésnek igen sürgősen kell biztosítani a nagysorozatban készülő alkatrészek gyártásához szükséges öntvények, huzalok, s más nyersanyag behozatalát.

A termelési osztálynak január 15.-ig el kell érni a raktárról való szerelést és a bizonylati fegyelman nyugvó megbízható alkatrész nyilvántartást.

A MEO-nak ugy kell megszervezni az ellenőrzést, / nem utolsó sorban az üzemnek ugy kell gyártani/hogy a K110-113, az SZK40, a VOX 14/4, típusok a MERT-nek mindenkor nyugodt lelkiismerettel felajánlhatók legyenek.

Az üzemi bizottságnak ezeket a minden területen jelentkező feladatokat egy jól megszervezett munkaverseny keretében koordinálni kell, hogy a meglévő rejtett tartalékok felszínre hozásával eredményeinket növelhessük.

Amint látjuk minden területnek sok, de szép és érdekes feladata van, amelynek végrehajtása nyomán az eredmények nem fognak elmaradni.

1959. évben a Villamos Kismotorgyár jelmondata ez kell legyen:
Minden negyedéves tervünket " Ütemesen, export minőségben " teljesítjük.

Vadászi.

Bizonyára sokan meglepődtek, hogy az ebédlő egyrészét mosógépekkel foglaltuk el.

A decemberi Kismotor számban már hirt adtunk arról, hogy Hollandia részére mosógép motorokat gyártunk. Vállalatunk 1958. IV. negyedében eleget tett egy holland rendelésnek és ennek kapcsán 4000 db. VOX12/4 mosógépmotort gyártott le.

A motorból 3000 db-ot Hollandiába szállítottunk le, ahol a Rega de Luxe 11/2 kg-os mosógépekbe szerelik be, majd azokat Magyarországra importálja. A mosógépekből már előzetesen importként 1000 db. megérkezett Magyarországra, azonban a mosógépekbe szerelt eredeti árnyékolt polusu motor nem volt kielégítő minőségű és a magyar minőség ellenőrző szervek nem találták megfelelőnek, így nem lehetett forgalomba hozni.

Vállalatunk az eredeti árnyékolt polusu motorokat szerelte ki a mosógépekből és az általunk készített VOX 12/4-est szerelte helyébe. Az általunk készített VOX 12/4-es motort a minőségellenőrző szervek alkalmasnak találták e mosógép meghajtómotorjaként.

Vállalatunknál hely hiányában az ebédlőt kellett e célra felhasználni és itt történt a motorok átszerelése és a minőségi ellenőrzés.

A minőségellenőrzés nemcsak a motor minőségének ellenőrzésére terjedt ki, hanem a teljes mosógép minden irányu ellenőrzésére. Többek között a víz tömítési próbára, villamos szilárdság ellenőrzésére, a tartályok zománchibájának ellenőrzésére stb. Vállalatunktól véglegesen csomagolva a KERAVILL üzletekbe, tehát a fogyasztokhoz kerültek a mosógépek.

Vállalatunk bér munkaként vállalta az átszerelést és azt határidőre teljesítette is. 90 db. mosógép átszerelése azonban még nem történt meg, mert azokba ellenkező forgásirányú motort kell szerelnünk. A szerelés folyamatban van.

Fel szeretném használni az alkalmat arra, hogy azoknak a Szaktársaknak, akik a szerelésnél dolgoztak, megköszönjem fáradozásaikat.

Bognár Tibor.

Mi újság a műhelyekben?

A festőműhely legégetőbb problémája: a helyiség kérdése, továbbá a fűtés és a légszivó berendezés felépítése.

A korszerű festőműhely felépítését már 1955-56-ban megígérték a vállalat vezetői, de ez még a mai napig sincs megoldva. Helyes lenne a már tervbe vett festőszalag felállítás, amely egyrészt a dolgozók egészségét védené meg a rendkívül káros nitrógázoktól, másrészt a megnövekedett darabszám készrefestése is gyorsabban haladna. A műhely dolgozói remélik, hogy hamarosan egy korszerű műhelyben végezhetik munkájukat.

Az egyéni kártérítés bevezetésével lényegesen csökken a forgácsoló műhely selejtje, ugyanis az eddigi 30.000 Ft. selejt így 50 %-ra 15.000 Ft.-ra csökken. A revolvergépek szerszámozása hiányos. A keménypadok váltókerekei hiányoznak és így a menetvégást 3 gép helyett csak 1, legfeljebb 2 gép tudja végezni.

Kaliberak tekintetében is igen rossz a helyzet, ugyanis nincs elegendő villáskaliber, ezenkívül kevés a tolómérce és a mélységmérő.

A kés ellátás is igen silány, azért mert a szerszámműhely nem tud elegendő készsárat adni a forgácsolónak, így a forgácsoló műhely kénytelen azok egy részét előállítani.

A Fischer gép üzembehelyezésével a keménypadok felszabadulnak, mind a tengely, mind pedig a forgórész esztergálása alól. Ennek eredményeképpen az eddig ezzel foglalkozó 8-9 ember helyett csak 2 dolgozót fog lekötni ezen munka. A felszabadult munkaerők pedig a forgácsoló műhely kapacitását fogják növelni.

A sajtoló műhelyben a Schuler présgépen legyártásra került az U12 típus sorozat álló és forgórész-lemeze. A most elkészített lemez-mennyiség majdnem a teljes negyedév ilyen típusú lemez szükségletét fedezi. Ez is igen jelentős lépés volt a termelékenységre való növeléséhez. Ennek a termelékeny gépnek a kihasználására a jelenlegi 2 típus szerszámán / VT 12/4, KI2/ kívül további szerszámok elkészítése is folyamatban van.

Az öntőde munkakörülményeit javítja az új lemezből készült tárolók használata. Hasonló céllal szerszámábrák elkészítése is folyamatban van.

Az 1959. évi terv sikeres teljesítésének egyik legfontosabb feltétele az ütemes termelés biztosítása. Ez pedig nem utolsó sorban a tervszerű szerszámgyártástól függ. A szerszámműhely tehát azt kéri, hogy a többi műhely ütemes termelésének biztosításához szükséges új szerszámokat kellő időben rendeljék meg, hogy a szerszámműhely foglalkoztatottsága is ütemes legyen. Ne kelljen egyes beütemezett szerszámok készítését félretenni, hogy egy még sürgösebbé vált gyártmány szerszámait hájrával fejezhessek be, s a meglévő szerszámok javítását vagy felújítását sem abban a hónapban rendeljék meg, amikor azzal már gyártani kellene, hanem olyan időpontban, hogy az a vele való gyártás időpontjára el is készülhessen. Biztósítsanak a szerszámműhely részére is előretartást, mert azzal nemcsak a ter-

melő műhelyek tervteljesítését alapezzuk meg, hanem a szerszám műhely kihasználását is gazdaságossá tesszük.

A tegnap

MÁ

ÉS A HODOLNAP

IV.

Az ő békés holnapukért dolgozunk!

Mihályfi-Kovács György riportorozata.

Kevés ember mondhatja el magáról, hogy a munkahelyén mindenki szereti és, hogy nincs haragosa! Schreffel János, az asztalos műhely dolgozója, ezt ha nem is mondja, de bátran mondhatná.....

E cikk keretében most olyan emberről akarunk írni, akit az üzem összes dolgozó jól ösmernek, termelőmunkás, az üzemnek régi dolgozója, munkatársai szeretik és a vezetők munkáján keresztül becsülik!

Nem könnyű feladat róla írni, mert a gyalupad mellett, a körfűrésznél, vagy az enyv-ecset mellett mikor dolgozik-szívesen válaszol-, de csak a munkájáról. Onmagáról, családjáról, terveiről nem szívesen beszél. Így hát a legtöbb adatot nem tőle tudtuk meg, hanem a munkatársaitól és az üzem vezetőitől.

Mikor benyitunk a műhelybe, éppen a körfűrészben dolgozik. Majd egy rövid idő múlva gyalu van a kezében, nemsokkal később ácsceruzával a kezében jelölést tesz egy deszkán, s pár perc múlva már vés valamit és utána nagyokat üt a szeg fejére a kis kalapáccsal..... Tudjuk jól, szereti munkáját és mestere a szakmájának. Talán nem túlozunk, ha azt mondjuk, művésze az asztalosiparnak. Elnézzük, ahogy dolgozik. Szinte végig simítja tekintetével és kezével a fát, melyet farag, vagy fur, vagy esetleg éppen összeilleszt. Komoly munkával van éppen elfoglalva, nem hagyja magát zavartatni, az óvodások kör alakú mesepadját készíti.

Az jut az eszünkbe ahogy serényen munkálkodik a holt fán, melybe szinte életet akar önteni, hogy csak egy apa lehet az, aki ilyen szeretettel munkálkodik azon, hogy nagy örömet tudjon szerezni a kisgyermekeknek. Talán arra gondol mikor a mesepadon dolgozik, hogy bizony az ő idejében a gyárosok nem törődtek a munkások gyermekeivel, nem volt üzemi óvoda, sem mesepad..... bizony akkor nem volt ilyen féltő, szerető gondoskodás a gyermekekről, amikor a János még csak kis Jancsika volt!

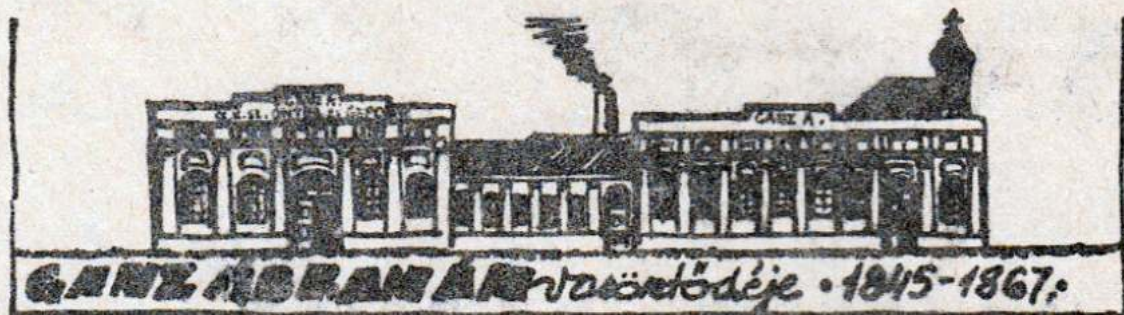
Schreffel János aztán nagynehezen kötélnek áll, mikor a szakmája felől kezdünk érdeklődni. Elmondja, hogy a családban náluk odalaza szinte tradíció volt az, hogy a fiúk a gyalupad mellé álltak, pedig nem volt műhelye sem apjának, sem nagyapjának, de még a dédnagyapjának sem, csak ügyes szorgos munkáskezüik és becsületük.

"Elmondotta Schreffel János, hogy a demokráciában lett volna alkalma nem is egyszer, más munkakörbe való elhelyezkedésre, de ő csak kitart a szakmája mellett." Ha így visszagondol a gyerekkorára nem asztalos szeretett volna lenni: tanulni szeretett volna, sokat tanulni! De az iskolához abban az időben sok pénz kellett, többen voltak testvérek és így hát nem volt más választás, inasnak kellett mennie. Kérdezte annak idején az édesapja, amikor nem tudta tovább taníttatni "hát most mit fogsz tanulni fiam" ő meg azt válaszolta: "amit az apám és a nagyapám tanult" Így lett belőle kisinas! Jól megtanulta a szakmáját: bármilyen faipari munkát szépen eltud készíteni. Sok szép munka dícséri hosszú évek során a kézügyességét.

A gyerekkoráról beszél, miközben egymás után katonás sorrendben veri be a szeget a fába. Elmondja, hogy mikor felszabadult, belépett a faipari dolgozók szakszervezetébe. Történelmi múltú szakszervezet volt ez, hiszen a faipari dolgozók mindenkor kivették a részüket a munkásmozgalmi harcokból.

Aztán párttag lett. Mindig szerette a munkatársait és a munkásosztályt. Most a műhelyben ő a szakszervezeti bizalmi. A szakmájánál jobban csak a kis családját szereti Schreffel János. Ha a munkáját befejezi siet haza. Szép családi életet él, három gyermek apja. Két kilencéves okos és szép ikerkislánya van, akik jó tanulók, és van egy hétéves kis Jancsika is otthon, aki szintén jól tanul. Tervei iránt érdeklődünk. Bizony igyekszem dolgozni, hogy az üzem vezetősége mindenkor meg legyen elégedve munkámmal. Otthon a kis éhes szájaknak bizony, hol egy ruha, hogy egy cipő, vagy kabát kell. A keresetemre nem panaszkodhatom, bár nagyon be kell osztani a fizetést, hogy ki tudjunk jönni a pénzből..... Ugy tudom, egy fél-éve a művezetőm felterjesztett valamivel magasabb besorolásra, remélem a vezetőség nem fog rólam megfélekedezni. Távolabbi terveim?

Az új esztendő kezdetén bizakodva nézek a holnap elé. Hinni szeretném, hogy párommal együtt három kis gyermekünket egészségben és békeességben fogjuk tudni nevelni. Az elmúlt időben tapasztaltam, hogy pártunk és kormányunk megingathatatlanul a békepolitika mellett tart ki, és ez olyan megnyugtató egy szülőnek! Megnyugtató ez nagyon, mert így megvan a remény záloga ahhoz, hogy gyermekeimet békében neveljük fel és tanult emberek lesznek majd belőlük. Tanult emberek lesznek, akiknek mi rakjuk le a holnap társadalmának alapját és pilléreit, hogy ők a mi nevelésünk alapján biztosan fel tudják rá huzni a jövő század mennyezetét! Mindannyian segíteni fogjuk őket, hogy könnyebb legyen az életük, mint a miénk volt, ezt megígérjük! Igen, az ő békés holnapukért dolgozunk!

Ganz Ábrahám 1844. végén a mai Bem József-utca, Ganz-utca és Horváth-utca által határolt háztömb közepe táján 4.500 Ft.-ért egy kis telket és házat vásárolt és hozzálátott az öntöde megszervezéséhez. 1845. áprilisában indult meg a munka. Az öntödében egy tégely kemence, két fadarú, és néhány nélkülözhetetlen szerszám alkotta a felszerelést és hét legény, bizonyára nem mind szakmunkás, a személyzet. Az indulás nehéz volt, mert a hengeralmi igazgatóság ellenséges magatartása miatt a rendelések nagy része elmaradt és a Hajógyár is megvonta tőle az előzetesen megígért támogatást. Sem munkamegbizásokkal, sem közzénnel nem támogatta az induló kis öntödét. A Hid és Vasutépítő Társaság is elzárkozott előle. Ganz a Gyáralapító Társaság és Védegylet Vezéréhez, Kossuth Lajoshoz fordult. És meghallgatásra is talált. Nem sokkal ezután ugyanis a nemrég megnyitott kis öntöde erőteljes fejlődésnek indult.

Nemsokára már 22 emberrel dolgozik és a szomszéd telket megvéve ott kupolókemen-cét létesít. Konrad öccse mint öntölegény mellette dolgozik és most Heinrich öccsét is meghívja Svájc-ból, hogy mint irnok dolgozzon mellette. Ősszel már 26-30 munkással dolgozik. Üzemét apró-cseprő megrendeléssel is oly mértékben tudta foglalkoztatni, hogy az első üzleti évet a jól végzett munka tudatával, eredményesen zárta le. Az ezután következő 4-5 év sem az üzletkötési lehetőségekben, sem a gyártási feltételekben nem hozott lényeges átalakulást. Csatorna és vízvezetési csövek, rostélyok, öntöttvas kályhák, kerítés ducok és egyéb gazdasági eszközökhöz szükséges öntvények készültek az üzemben.

1847-ben majd 1849-ben a gyártelep szomszédságában egy-egy újabb telket vett meg, lassu ütemben fejlődő üzeme részére és a munkáslétszám mintegy 60 főre emelkedett. 1848-49-ben az üzem hadianyaggyártásra tért át. Mintegy tíz ágyút és ágyugolyókat öntöttek a honvédség részére. Az osztrák haditörvényszék Ganz Ábrahámot hat heti elzárásra ítélte, de a büntetését nem kellett kitöltenie.

A szabadságharc bukása után Ganz Ábrahámnak fel kellett mérni a politikai és gaz-

dasági helyzet lehetőségeit, mely nem sok jóval kecsegtetett. Ausztria ugyanis Magyarországot mesterségesen elzárta a nyugati tőkés fejlődés által nyújtott technikai fejlődés lehetőségeitől. Ugy látszott, hogy az osztrák tőke teljesen előzönlí a magyar gazdasági életet és hazánkban egyeduralmi helyzetet fog kialakítani. Különösen veszélyes volt ez a magyar vasöntő és gépiparra. Ennek ellenére 1852-ben a budai öntőde technikai fejlettségének alapján hivatalosan is elnyeri az "országos gyár" címet. Közben be-társul az Oravica melletti szászkaibánya és vasgyár vállalatba, hogy budai üzemé-nek nyersanyag ellátását függetleníte a piactól.

Elméljét azonban egy újabb terv: a tömeggyártás gondolata foglalkoztatta, mert fel-ismerte, hogy a kisszerű polgári vasszükségletek bármennyire növekedjenek is - nagy távlatokat nem biztosíthatnak egy vasöntőde fejlődésének.

Ganz tájékozódása két területre irányult: a mezőgazdasági gépiparra és a vasuti iparra. Meglátta, hogy a vasutépítés a politikai határoktól és változásoktól füg-getlenül beláthatatlan időre folytonos és egyre növekvő lehetőségeket kínál a va-sutiberendezéseket gyártó iparágak és így az öntődék részére is. Emellett döntött tehát.

Nyomósan hozzájárult az elhatározásához az is, hogy ebben az időben egy olyan mű-szaki felfedezésre jutott, amely szinte egyeduralmat biztosított neki a vasutipar területén remélt sikerekhez.

A küllős öntött vasuti kerekekre a külső abroncsot ugyanis ezidőben kovacselt -technikával húzták rá és azok tartóssága nem állt arányban drágaságukkal. Különő-sen sok meghibásodás történt alacsony hőmérsékletnél. A kéregöntést ugyan már 1812-ben feltalálták, de vasuti kerekek előállítására nem tartották alkalmasnak. A vasuti kerekek kéregöntési eljárását Ganz oldotta meg és 1853-ban már 16 kéreg-öntésű kereket adott át kipróbálás végett az osztrák államvasutaknak. Két évi ki-sérletezés után 1855-ben Ganz megszerezte sajátos eljárásának u.n. csésze -/ko-killá/ öntésnek az osztrák birodalom egész területére szóló kizárólagos jogát és azt az 1855-évi párizsi vilákiállításon is bemutatta. Az általános sikere arra késztette, hogy szászkaib érdekeltségét eladva, onnan felszabaduló tőkéjét is az új feladatokra átálló budai üzemébe fektesse be, mely a pest-budai és országos piac kereteiből kiemelve fokozatosan egész Közép-Európára kiterjedt.

1853-ban 16 kéregöntésű vasuti kerék az öntőde produktuma, mely 1866-ra állandó emelkedéssel évi 11.823 db-ra növekedett. Ötvenkilenc vasutársaság van a megren-delői között, osztrák, bajor, szász, lengyel, orosz, porosz, holland, svájci, olasz vasut-társaságok és az akkor még osztrák igazgatóság alatt álló magyarországi vasutár-saság. 1857-ben kéregöntési szabadalmát újabb szabadalommal egészíti ki, mely va-suti kerekek gyártását szolgáló "bizonyos kémiai eszközökre és vele kapcsolatos külön szerkezetekre" vonatkozik. 1859. áprilisában pedig megveszi a vasuti ke-reszteszések u.n. szívcsucsainak gyártására szolgáló jogot, mely az üzemet ismét-elten fellendíti. 1860-ban gyártott 305 db. ugyanis 1866-ban már 1069 db-ra emel-kedett.

Hasonló mértékben bontakozott ki az üzem is. 1848-tól 1854-ig az üzem stangált, illetve csak lassan fejlődött.

A létszám változatlanul 60 munkás és évi mintegy 9.600 vámmázsa / 4.800 m./önt-vény. A kéregöntéses kerékgyártás megindulása után ez a létszám 10 év alatt 371 főre, az előállított öntvények mennyisége pedig 147.370 vámmázsa / 73.685 m./ emelkedik. Hasonló méretű fejlődés mutatkozik a műhelyekben is. Az eredetileg egy tégelykemencével megindult üzem öt különálló részre tagozódik. Az öntődére, gépműhelyre, lakatosműhelyre, kovácsműhelyre és mintasztatol műhelyre. Az indulás-kor az öntődében, mint már említettük, egy tégelykemence, két fadaru, néhány nélküly-hetetlen szerszám volt. 1866-ban már kupoló kemence, hét szárítókemence, egy tégely-kemence, öt fujtató, kilenc emelődaru, egy homokörölő malom és egy teherfelvonó volt.

A kiterjedt üzemet Ganz már nem tudta egyedül vezetni, mérnököket kellett alkal-maznia. Miután magyar gépészmérnököt ezidőben még nem igen lehetett találni, 1859-ben három német mérnököt nyer meg budai gyára részére, kik közül Mechwart András-nak jut később nevezetes szerep a Ganz gyár történetében.

Az öntőde üzleti eredményeit nem részletezzük, csupán annyit jegyzünk meg, hogy míg a komoly fellendülő bevezető 1857-évből az öntvények értéke mintegy 340.000 fo-rintot tett ki az 1867 év végére mintegy 1.600.000 forint értékére emelkedett fel.

A vállalati vagyon pedig az 1852. évi 45. ezer forintról, mintegy 2 millió forintra emelkedett fel ugyanezen idő alatt. Ganz Abrahám tehát elérte célját. Az egyszerű vasöntő legény harmadfélvtized alatt Európa hírvagyiparos lett. Mindez a kapitalizmus u.n. klasszikus korában történt.

A szakadatlan és rendkívül erős aránya erő kifejtés azonban felőrölte születésétől fogva gyenge idegrendszerét. 1867. november 23.-án munkatársaival és munkásaival még megünnepelte a százszázadik vasúti kerék öntését - december 15.-én azonban egy önkívületi percében öngyilkos lett.

Né a technika történetében Sulzer, Borsig, Krupp, Schuckert, Armstrong és Westinghouse neve mellett érdemel helyet.

Berlász Jenő "A Ganz gyár első félszázada" című tanulmánya alapján összeállította

Sz.I.

Következik: A Ganz gyár és a magyar villamosipar megindulása.

Igy élnek a GYERMEKVÁROS KIS LAKÓI

Mihályfi-Kovács György
riportja.

Bár többször olvastunk már a napilapokban a gyermekvárosról - mégsem érdektelen az alábbi riport leközlése, mert abban gyárunk egyik dolgozója számol be, hogy milyennek látta a gyermekvárost....

Kíváncsisággal és némi szorongással vegyes érzelmekkel szálltunk fel a Nyugati pályaudvaron egy téli reggelen vonatunkra, hogy meglátogassuk Fóton a gyermekvárost. Az elsuhanó tájakat nézve egy gondolat foglalkoztatott bennünket: milyen lesz a gyermekváros. Azt tudtuk és éreztük, hogy nem mindennapi élményben lesz részünk.

Igy történt aztán, hogy szinte perceknek tünt az út és máris befutottunk Fótra. Rövid tájékozódás után, észak felé a rendezett és tiszta község felé vettük utunkat. Rövid séta után célunkhoz értünk. A széles kapu tárva-nyitva, barátságosan fogadja az érkezőket. A kapu felett izléses felirat hirdeti: GYERMEKVÁROS.

Kíváncsiságunk fokozódik és szinte megilletődve lépjük át a küszöbét. A kapu mögött kis portásfülke áll, előtte betonut vezet a főépület irányába, kétoldalt gondozott virágágyak díszítik. Az első kellemes meglepetés; a kertből fiatal, barátságos özike fut felénk. Nem vad és nem félénk, megszokta a vendégeket, főleg a gyermekváros kis lakóit.

Nagyon sajnáltuk, hogy cukorka helyett zsebünkben pipa húzódik meg. Az uton tovább haladva megpillantottuk az ódon kastélyt: 66 hold bekerített őspark övezi. A parkban az Európában fellelhető és hazánk éghajlati viszonyai mellett telepíthető összes fa megtalálható, a parkot még három tó díszíti. Amint az igazgatói iroda felé haladunk, vidám kis óvodások közelednek felénk. Egészséges hangos kacagásuk, boldog tekintetük, jóleső melegséggel tölt el bennünket. Az irodában az igazgató távollétében D a r a i Imre otthonvezető fogad bennünket, készségesen áll rendelkezésünkre és látogatásunk során ő kalauzolt végig.

Megtudtuk, hogy a gyermekváros 1957. november 15.-én 100 felsőtagozatú gyermekkel nyitotta meg kapuját, - ők voltak a honfoglalók. 1957. november 15.-e. Nagy nap ez

nemcsak a gyermekváros, hanem a magyar történelem aranykönyvének lapjain is! Amit az uri Magyarország évszázadon át elmulasztott, azt az MSZMP. és a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány megvalósította. Az ellenforradalmi nehéz idők után a párt-nak és a kormánynak volt gondja és ereje ahhoz, hogy az ország vérkeringésének megindítását követő időben, a városok és falvak utcáiról az elhagyott, sok esetben zül-lött gyermekeket állami gondozásba vegye.

Az ENSZ-nek az ugynevezett magyar kérdés helyett ~~X~~ kormányunknak ezt a cselekedé-t kellene napirendre tűznie és az elismerés zászlaját meghajtania előtte. Ter-mészetesen van még tennivaló ezen a téren is, de pártunk és kormányunk irányításá-val megoldható lesz ez a kérdés is. Kitűnő képzettségű pedagógusaink, orvosaink és egyéb szerveink igyekeznek - e feladatokat emberi módon, szívügyként kezelve, a ne-mes és nagy cél érdekében összefogva megoldani.

A gyermekvárosban jelenleg 273 gyermek talál otthon, 3 évestől 17 éves korig, vegyesen fiúk és lányok. Minden gyermek, aki itt él, állami gondozott. Származás te-kintetében megoszlanak, találhatók közöttük munkás, paraszt és értelmiségi szülők gyermekei. A 6-7 és 8. osztályos gyerekek a legrégebbi " városiakok ". Tavaly 30 tanuló végezte el az általános iskola 8. osztályát az intézményen belül. Tovább-tanulásra is meg van a lehetőség, aki tovább tanul, az a város lakója maradhat, amíg önálló keresethez nem jut. Az ipari tanulók is bent laknak, asztalos, fodrász és szabó szakmát tanulhatják itt ki. Az intézményen belül különböző szakkörök működnek, a leányok részére főző és varró, a fiúk részére fémgyémánt, fotó, fémgyémánt és politechnikai szakkör. Megnyu-gatólag hatott, hogy a gyerekeket gyakorlatilag is előkészítik az életre, mert az ott-homokon belül az összes házimunkát és a kisebb ruhajavításokat is maguk végzik el.

Az iparitanulók már mosógépet is szerkeztettek a szakkörben. A téli és nyári szünetben szakmunkások mellé osztják be őket, a fiúk műhelyekben gépek mellett, lányok a konyhában és a varrodában szorgoskodnak. Ezenkívül az egész park karbantartását kollektív végzik el.

A nevelők nagy súlyt fektetnek a gyermekek nevelésére. A nevelés kiterjed minden területre, különös gondot fordítanak az erkölcsi magatartásra, a viselkedésre és a bensőséges kollektív szellem kialakulására. Az emberséges, következetes, de szigorú bánásmód meg is hozza a várt eredményt. Mint megtudjuk, a gyerekek és a nevelők közötti viszony kifogástalan, szeretik a nevelőket és utasításukat végre is hajt-ják.

Látogatásunk során bepillantást nyertünk a kis emberpalánták hétköznapijaiba. Meg-tekintettük a kastélyt, mely műemlékké van nyilvánítva. A fő épület 1835-ben épült. Legszebb terme a márvány-terem, az a Károlyi grófok fogadó terme volt. Gyönyörű freskók és falképzések díszítik a termet. A kastély épületében a múltban csak a négytagú grófi család lakott személyzetével, ma 273 gyermek otthonul szolgál. A hálótermekben és a többi helyiségekben is mindenütt a legnagyobb rend és tiszta-ság. Külön emeletrészen laknak a fiúk és különemletrészen a lányok. Minden terem más színre van festve, ez üdévé és barátságossá teszi azokat. Felkefált és sző-nyeggel borított padlók, egyenletesen beagyazott, paplanos és virágos terítővel be-vont ágyak fogadják a belépőt. Az éjjeliszekrények saját készítésű kézimunkával letakarva, az ágyak felett egyforma méretű üveglapok, ezen a gyerekek nevei és fény-képei láthatók: festett magyaros motívumok között. A kastélyt szemlélve egyre erő-södött bennünk az a benyomás, hogy a mindenütt tapasztalt rendezettség, gondozott-ság és általános tiszta-ság mellett arra törekednek a vezetők, hogy a kis lakók min-den tekintetben otthonosan érezzék magukat. Sétánk során, valamint az ebédlőben találkoztunk a gyerekekkel és elbeszélgettünk velük. A gyerekek jól neveltek, tiszták, ápoltak. A beszélgetés során eszünkbe jutott Makarenkó: Új ember kovácsa című könyve, ahogy bennünket ott körülvettek. A gyerekek közül kiemelünk néhány nevet, akik magatartásukkal és előmenetelükkel is kiválnak a jó átlagból: /ezt kü-lönbön jutalomként megígértük nekik/ Babay Kati, Biró Irén, Deák Jutka, Varga Mari, Rustyák Erzs, Kálmán Évi, Lehoczky Erasi. A fiúk közül: Kovács Jancsi, Csák Feri, Csáki Pista, Balogh Sanyi, Pék Józsi, és Hamara Bandi. Bizony sorolhatnák még to-vább...../ de akkor kikapunk a szekesztőtől./

Meglepően tapasztaltuk, hogy kulturális téren a gyermekváros milyen sokat nyújt a lakóinak. Mint Pávásai Sándorné nevelőtől megtudtuk, a gyerekeknek sok szóra-kozási lehetőség áll rendelkezésükre. Többek között rádió, televízió, asztali tenisz, sakk, mozielőadás, színi-előadás, kirándulások, muzeum és képtár -, állatkert és vi-dámpark látogatások. Nyáron kététheti váltásokkal a Balatonon nyaraltak az I.sz. Autójavító Vállalat fel-

ajánlott üdülőjében és sátoztáborban.

Télen a Kékestetőn és a Bükkben is voltak, Tervbe vették, hogy karácsonykor három napra Dobogókőre viszik fel őket.

Látogatásunk során megtudtuk azt is, hogy a gyermekváros a Szovjetuniótól rádiót, és lemezjátszót / zenegépet/ továbbá nagymennyiségű ruhaneműt kapott. A Demokratikus országoktól is jelentős segítséget kaptak és újabb ajándékok érkezését is jelezték. Mint megtudtuk, önálló pártszervezettel rendelkeznek és a helyi párt-szervezet a legmesszebbmenőkig minderből támogatja az intézményüket.

A társadalmi segítségnek nagyszerű példáját adták a dorogi bányászok, akik tavaly 73 q szénét, az idén 85 q szénét fejtettek és küldték el a gyermekváros részére. A budapesti V. ker.-i KISZ. rendszeresen lejár a gyermekvárosba vasárnaponként és már eddig több mint 50.000.-Ft. értékű társadalmi munkát végzett./ építkezés, tartozás./

A megyei Nótanács, a Vöröskereszt is komoly segítséget nyújt. A felnőtt dolgozók mind tagjai a Pedagógus Szakszervezetnek, mely minden támogatást és segítséget megad. A gyermekváros egyéves évfordulóján megalakult a KISZ. szervezet. A gyermekek tanulmányi eredményeik és jó magatartásuk alapján kerülhetnek be a szervezetbe.

Az Úttörő csapat az intézmény megalakulása óta működik. Belépés szintén az előző elv alapján történik, ez ösztönzően hat a gyerekekre.

A kezdeti nehézségekkel kapcsolatban értesültünk, hogy a jelenlegi helyzethez viszonyítva milyen nehézségekkel küzdöttek, de ezek a nehézségek lassan rendeződtek. Problémát okozott és részben még ma is okoz az elhelyezkedés kérdése. Kevés a férőhely, bár bővítést célzó építkezés folyik. 10 óvodás házat, egy 30 ágyas egészségházat építenek orvosi lakással együtt. A következő tavasszon 240 ágyas otthon építenek nevelőszobákkal és tanulótermekkel, ezzel egyidejűleg egy 16 termes iskola építkezését is megkezdik. Tervbe vették továbbá egy távfűtéses központi kazánház építését, valamint biológiai telep létesítését is. Félkész állapotban tető alatt van már az új óvodáépület, ide ez év májusban 200 kisovódást várnak.

Mikor a nevelők a fenti nagyszerű terveket büszkén sugárzó arccal öntudattal ismertették, úgy éreztük, hogy szocialista társadalmunk teljes elismerését érdemli ki. Sajnálattal állapítjuk meg, hogy az intézmény vezetőjét személyesen nem ismerhetjük meg, mert egybehangzó vélemény alapján Barna Lajos igazgató elvtárs kiváló pedagógus és nagyszerű ember.

Utikalauzunk, Darai Imre otthonvezető elvtárs, aki a gyermekváros bölcsőjénél is ott volt már szintén lelkes és hivatásának élő nevelő.

Meggyőződésünk, hogy ilyen jó nevelőgárda irányítása és felügyelete alatt a város kis lakói jó kezekben vannak.

Mikor elköszönünk, Darai elvtárs még befejezi mondanivalóját a gyerekekkel kapcsolatosan: igen, mi sokat adunk a gyerekeknek, de sokat is követelünk tőlük, mert öntudatosra és igényessé akarjuk nevelni a fiatalokat!

Az újságíró nehéz helyzetben van, mert nincs hely ahhoz, hogy mindenről részletesen beszámoljon. Mindenről szeretne írni és mindenkiről.

A gyermekvárosról, mely a társadalmi összefogás nagyszerű példája.

A filmhíradóban már láttak képeket a gyermekvárosról olvasóink, most egy kis önálló film készül róla.

Felémelő érzéssel hagyjuk el a gyermekvárost, léptünk szaporán koppan a kövezeten, miközben a gyerekekre gondolunk, akik a gyermekvárosban élnek, akiknek már otthonuk van, akik a holnap emberei lesznek új hazánkban.

A vonat már Pest felé gördül a téli alkonyban és a vonatból látjuk, hogy egy apa kezénél fogva vezeti gyermekét és a másik kezében csomagot tart. Csomagot visz szeretteinek.....

Szülők, akik otthonukban a hétköznap és az ünnep meghitt csendes óráiban szeretteik körében ülnek, gondoljanak azokra a gyerekekre, akiknek még szükségük van a felnőttek gondoskodására.

Társadalmi összefogással tegyük még békésebbé és szebbé a magunk és mások életét. Hisszük, hogy a Villamos Kismotorgyár dolgozói is ki fogják venni ezen nemes és nagyszerű feladatokból a részüket.

A KULTÚRFELELŐS bemómol...

Meg kell mondanom, hogy az 1958. évi kulturális vonalon nem úgy sikerült, mint azt terveztük.

Az év első felében többször próbáltunk ismeretterjesztő előadásokat szervezni, melyek megtartására komoly szakembereket hívtunk meg. Sajnos, az előadások kudarcba fulladtak, mert azokon igen kevesen vettek részt. Pedig az előadások nivósak voltak és sokat lehetett volna belőlük tanulni.

Azután egy hajókirándulásra szeretnénk volna megnyerni dolgozóinkat, sajnos oly kevesen jelentkeztek, hogy a hajót vissza kellett mondani. Nem tudom a kollektíva rossz-e, vagy gyárunk dolgozói részéről nincsen érdeklődés? Rendezvényeink sem merítették ki a színjátszók programját és ezért vált szükségessé a színjátszók oktatójának felmondása.

Igaz, ezzel havonta 400.-Ft-ot takarítottunk meg és ezen összeg nagy részét a könyvtárnak adtuk át, mely Bánki Károly vezetésével nagyon jól működik. A színjátszó csoportnak 12-13 tagja van és ezek 95 %-a leány. Ez is problémát okoz a színjátszó csoportnak - mert az aránynak fordítottnak kell lennie. A rövid darabok, jelenetek zöme ugyanis férfi.

Ezúton hívom fel üzemünk fiatal férfi dolgozóinak figyelmét arra, hogy aki érdeklődést és képességet érez a szereplés iránt - jelentkezzen a színjátszó csoportba való felvételre. Mindenkit szívesen látunk. A színjátszó csoportnak pedig az a kívánsága, hogy 1959-ben sokkal többet szeretnének "szerepelni" mint "próbálni." Több műsoros est rendezésére számítanak.

Szeretnének többek között egy műsoréste rendezni, melynek jövedelmét a gyermeknyaraltatás költségeire fordítanánk, és amelyen óvodásaink is fellépnének.

Az ÜB. és a tömegszervezetek úgy dolgozzák ki programjaikat, hogy rendezvényeiken a színjátszó csoport is szóhoz tudjon jutni.

A klubhelyiség mindennap d.u. 2 órától a dolgozók rendelkezésére áll, ahol sakkzárssal, olvasással, televíziós előadás nézésével szórakozhatnak dolgozóink. A KISZ és az MSZBT. mindenkit szeretettel vár. Ismét a könyvtárunkról kell szólni és egy pár adatot elmondani, mert nyugodtan megállapíthatjuk, hogy dolgozóink szeretnek olvasni, művelődni. 850 db. könyvünk van. A mai magyar és külföldi irodalom klaszszikusainak munkái. Havonta mintegy 350 könyv cserél gazdát, mintegy 285 olvasó között.

A könyvtár fejlesztésére havonta 450.-Ft-ot fordítunk, ami azt jelenti, hogy lépést tudunk tartani az új könyvek megjelenésével, illetve beszerzésével.

A könyvterjesztő vállalatnak is van lerakata üzemünkben, ahol dolgozóink részletre is tudnak könyvet vásárolni.

Most pár szót az 1959. évi terveinkről. Szeretnénk, ha színjátszó csoportunk részt vehetne gyárunk létesítendő új üdülőjének felavatásán.

A színjátszó gárda fejlődése érdekében 1959-ben növelni akarjuk külső fellépéseinket és ezért máris felvettük a kapcsolatot a honvéd tisztesképző iskolával és előreláthatólag igen gyakran fogunk műsort adni.

Szorosabbá tesszük kapcsolatainkat az MSZBT-vel, a KISZ-el, és a Nőbizottsággal is. Az ÜB; az MSZBT-vel, a KISZ-el és a Nőbizottsággal karöltve több jól megszervezett ismeretterjesztő előadást is kíván rendezni, oly témakörökből, amely dolgozóinkat érdekli és érinti. A filmvetítéssel egybekötött előadások megtartására komoly szakembereket fogunk felkérni.

Többet kíván foglalkozni az ÜB. az 1958-ban megalakult fotó szakkörrel is.

A szakkör tagjainak nevében itt teszünk fel kérdést - az illetékes személyek felé: lesz-e részükre az 1959. évben megfelelő helyiség, ahol komoly munkát tudnának kifejteni. 1959.-ben a könyvtárat is tovább szeretnénk fejleszteni és mivel az olvasók száma is állandóan nő, az új könyvek beszerzésének szánt összeget 5-6000 Ft-ra kívánjuk felemelni.

A kulturális alap fedezete most már biztosítottnak látszik.

Az Ü.B. pedig a legutolsó ülésén a még hiányzó összeg fedezetéről is gondoskodott.

A kulturgárda tagjainak jó munkát és sikert, gyárunk dolgozóinak pedig azzal kívánunk jó szórakozást, hogy rendezvényeinken minél nagyobb számmal vegyenek részt.

Apostol István.

Tudja-e?

-hogyan melyik versben szerepl az alábbi idézet.....
"és nem szült gyáva nyulat Nubia párduca" és ki a szerzője e versnek?
-hogyan hány kilométer a Panama csatorna?
-hogyan mi a különbség a deviza és a valuta között?
-hogyan hol van a pesti Kriszt ház, ki és mikor építette és milyen stílusban?.....
-hogyan mit nevezünk közép-európai időnek?
-hogyan ki volt az első ^{magyar} olimpiai bajnok?
-hogyan melyik angol király volt fogoly Ausztriában?
-hogyan kik voltak Ausztrália első telepesei?
-hogyan melyik római császár végeztette ki erkölcstelenségéről hírhedt feleségét és mi volt annak a neve?

A válaszokat február 8.-ig kérjük a Szerkesztőbizottság felelőséhez Szabó Istvánhoz /szerszámüzem/ eljuttatni.

A beérkezett válaszokat kiértékeljük, februári számunkban közzétesszük és a legeredményesebb megfejtő részére jutalmat adunk.

A decemberi számunkban közzétett kérdésekre adott helyes válaszok a kérdések sorrendjében:

- 1./ magyar, olasz, bolgár, mexikó, perzsia, ghana
- 2./ 1872
- 3./ Eleriot - 1909 - 23 perc.
- 4./ új - reneszánsz
- 5./ Fortici néma
- 6./ Heltai Jenő
- 7./ B.T.C.
- 8./ Jókai: "Enyém, tied, óvé" - első fejezet címe.
- 9./ "Valeró" - selyemgyár - Hild József - 1839 - 1844.
- 10./ Trajánusz Római császár

A három megfejtő közül sorshuzás útján a könyvjutalmat: Lőrincz Imre /szerszámüzem/ kapta.

Múlt évi júliusi számunkban a "tudja-e?" cikkben rámutattunk arra, hogy a válaszok: lexikonban való böngészés, vagy egyéb könyvekben, lapokban való keresgélés és nem utolsó sorban a városban nyitott szemmel való járás alatt észlelték alap-

ján aránylag könnyen összeállíthatók. Megkérdeztük Lőrincz Imrét, hogy beküldött válaszait miként állította össze?

- 1./ Kogutowicz iskolai világ atlaszában talált adatok alapján.
- 2./ Budapest Műemlékei című könyvből.
- 3./ Bleriot nevét ismerte - az időpontokat lexikonban nézte meg.
- 4./ Erkel Ferenc életrajzában találta meg a választ.
- 5./ Emlékezetből.
- 6./ Emlékezetből
- 7./ A " Labdarugás története" című könyvből.
- 8./ Jókai több regényének átböngészése útján.
- 9./ A Honvéd-utca 28.számú épületben elhelyezett emléktábla adatai alapján - egyúttal jól megnézte ezen jellegzetes - ~~épület~~ műemléket.
- 10./ Emlékezetből. - / Alduna: Trajánus utja, emléktáblája/

Majdnem azonos válaszokat adott kérdésünkre a másik két megfejtő is.

Ezzel - bár egyelőre még szűk körben - el is értük célunkat, mely az: hogy a válaszok megszerzéséhez szükséges adatgyűjtéssel tudásunkat gyarapítsuk!

A mai számban közzétett kérdések közül az egyikre némi támaszpontot nyújtunk: a Kriszt házat a belvárosban keressék és ha keresés közben elfáradnak - pihenjenek meg a házban lévő hangulatos sörözőben.

Böngésző.

X

A februári szám részére cikkeket február 21.-ig vesszük át.

Kérjük dolgozóinkat, hogy cikkeiket, javaslataikat, bírálatokat ezen időpontig jutassák el a szerkesztőbizottsághoz.

A lapot 6 tagból álló bizottság szerkeszti.

Felelős: Szabó István

X X X X X X X X

Készült: Sportszakszorosító Üzemében.

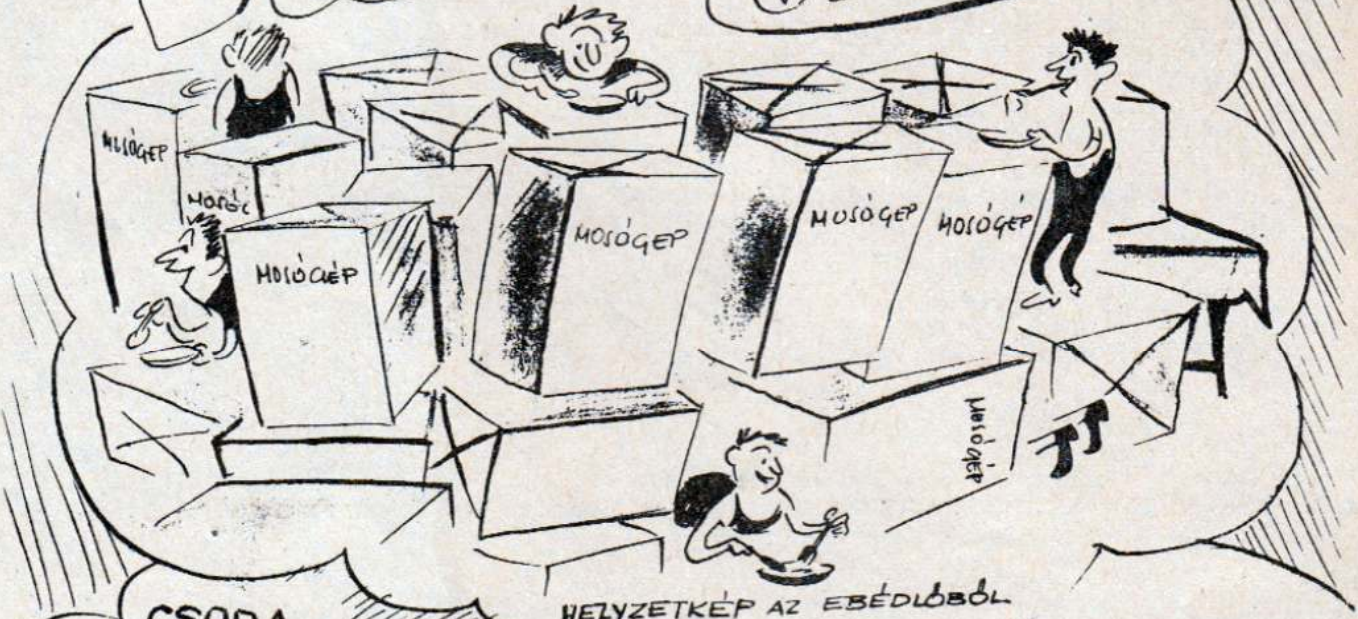
Budapest, V. Bajcsy Zsilinszky-ut 36-38.

Felelős kiadó: A vállalat igazgatója.

* * * * *

Ára 20 fillér.

Widám OLDAL

CSODA...

HELYZETKÉP AZ EBÉDLŐBŐL

- MIÉRT ÁLLNAK SORBA SZAKI ?
 - CIKKEKET RESTVÉNYEKET HOZTUNK A 'KISHOTOR'-BA...

HA IGY MEGY TOVÁBB...
 (NAGYON KEVÉLT CIKKEK ÉRKEZIK BE A SZERK. BIZ-HOZ)
 - HURRÁ! MEGJELENT A KISHOTOR MAJUSI SZÁMA !...